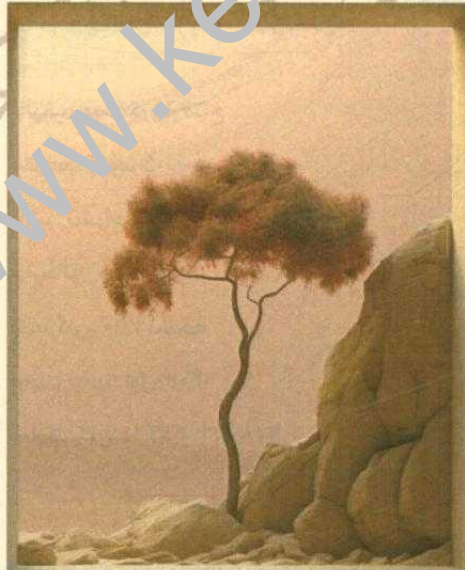

حکمت‌های
ابن عطای
سکندر

شارح: عبدالکریم فتاح

مترجم: کیومرث یوسفی

فتاح، عبدالکریم، ۱۹۶۵-م.

عنوان قرارداد: شه رحی حکمه تی کانی تبین عهتا. فارسی

الحکم العطائية. شرح

حکمت‌های ابن عطای سکندری

تالیف: عبدالکریم فتاح؛ مترجم: کیومرث یوسفی.

مشخصات نشر: تهران: نشر احسان، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۵۴۳ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۲۶-۱۴۷-۳

یادداشت: زبان: کردی-فارسی.

موضوع: ابن عطای سکندری

موضوع: عارفان - قرن ۷ق - سرگذشتنامه-عرفان - قرن ۷ق. - تصوف

شناسه افزود: یوسفی، کیومرث، ۱۳۵۰-مترجم

رده بندی کنگره: BP۱۷۷

رده بندی دیویی: ۹۷۷.۹۲۴

شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۱۴۱۱۷

www.ketab.ir

نشر

حکمت های این عطای سکندری

تالیف: عبدالکریم فتاح

مترجم: کیومرث یوس

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: چاپ مهارت

شمارگان: ۲۵۰ نسخه

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۲۶-۱۴۷-۳

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، رویروی دانشگاه تهران،
پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶. تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

www.nashrehsan.com

حکمت های این عطاء
سکندری

۹۷۸۶۲۲۳۲۶۱۴۷۳

نشر احسان

www.ketab.ir

فهرست

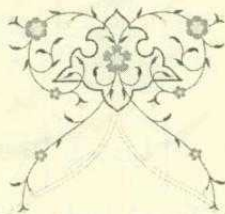
<p>۱۰۸ حکمت بیست و پنجم</p> <p>۱۱۰ حکمت بیست و ششم</p> <p>۱۱۳ حکمت بیست و هفتم</p> <p>۱۱۵ حکمت بیست و هشتم</p> <p>۱۱۶ حکمت بیست و نهم</p> <p>۱۱۹ حکمت سی ام</p> <p>۱۲۳ حکمت سی و یکم</p> <p>۱۲۷ حکمت سی و دوّم</p> <p>۱۲۹ حکمت سی و سوّم</p> <p>۱۳۲ حکمت سی و چهارم</p> <p>۱۳۷ حکمت سی و پنجم</p> <p>۱۳۹ حکمت سی و ششم</p> <p>۱۴۵ حکمت سی و هفتم</p> <p>۱۴۹ حکمت سی و هشتم</p> <p>۱۵۰ حکمت سی و نهم</p> <p>۱۵۲ حکمت چهلّم</p> <p>۱۵۴ حکمت چهل و یکم</p> <p>۱۵۵ حکمت چهل و دوم</p> <p>۱۵۸ حکمت چهل و سوم</p> <p>۱۶۱ حکمت چهل و چهارم</p> <p>۱۶۲ حکمت چهل و پنجم</p> <p>۱۶۳ حکمت چهل و ششم</p> <p>۱۶۴ حکمت چهل و هفتم</p> <p>۱۶۶ حکمت چهل و هشتم</p> <p>۱۶۸ حکمت چهل و نهم</p> <p>۱۷۰ حکمت پنجاهم</p> <p>۱۷۲ حکمت پنجاه و یکم</p>	<p>۱۳ سخن مترجم</p> <p>۱۵ مقدمه</p> <p>۱۷ این عطای سکندری</p> <p>۳۰ حکمت اول</p> <p>۳۵ حکمت دوم</p> <p>۴۰ حکمت سوم</p> <p>۴۳ حکمت چهارم</p> <p>۴۶ حکمت پنجم</p> <p>۵۰ حکمت ششم</p> <p>۵۴ حکمت هفتم</p> <p>۵۹ حکمت هشتم</p> <p>۶۲ حکمت نهم</p> <p>۶۴ حکمت دهم</p> <p>۶۸ حکمت یازدهم</p> <p>۷۰ حکمت دوازدهم</p> <p>۷۲ حکمت سیزدهم</p> <p>۷۸ حکمت چهاردهم</p> <p>۸۰ حکمت پانزدهم</p> <p>۸۲ حکمت شانزدهم</p> <p>۸۵ حکمت هفدهم</p> <p>۸۷ حکمت هیجدهم</p> <p>۸۹ حکمت نوزدهم</p> <p>۹۱ حکمت بیستم</p> <p>۹۵ حکمت بیست و یکم</p> <p>۹۸ حکمت بیست و دوم</p> <p>۱۰۵ حکمت بیست و سوم</p> <p>۱۰۶ حکمت بیست و چهارم</p>
---	--

۲۲۵.....	حکمت هشتاد و چهارم	۱۷۵.....	حکمت پنجاه و دوم
۲۲۷.....	حکمت هشتاد و پنجم	۱۷۷.....	حکمت پنجاه و سوم
۲۲۹.....	حکمت هشتاد و ششم	۱۷۸.....	حکمت پنجاه و چهارم
۲۳۱.....	حکمت هشتاد و هفتم	۱۷۹.....	حکمت پنجاه و پنجم
۲۳۳.....	حکمت هشتاد و هشتم	۱۸۱.....	حکمت پنجاه و ششم
۲۳۴.....	حکمت هشتاد و نهم	۱۸۳.....	حکمت پنجاه و هفتم
۲۳۵.....	حکمت نودم	۱۸۵.....	حکمت پنجاه و هشتم
۲۳۶.....	حکمت نود و یکم	۱۸۷.....	حکمت پنجاه و نهم
۲۳۷.....	حکمت نود و دوم	۱۸۹.....	حکمت شصتم
۲۳۹.....	حکمت نود و سوم	۱۸۹.....	حکمت شصت و یکم
۲۴۱.....	حکمت نود و چهارم	۱۸۹.....	حکمت شصت و دوم
۲۴۳.....	حکمت نود و پنجم	۱۹۳.....	حکمت شصت و سوم
۲۴۵.....	حکمت نود و ششم	۱۹۳.....	حکمت شصت و چهارم
۲۴۶.....	حکمت نود و هفتم	۱۹۳.....	حکمت شصت و پنجم
۲۴۸.....	حکمت نود و هشتم	۱۹۴.....	حکمت شصت و ششم
۲۵۰.....	حکمت نود و نهم	۱۹۶.....	حکمت شصت و هفتم
۲۵۲.....	حکمت صدم	۱۹۸.....	حکمت شصت و هشتم
۲۵۳.....	حکمت یکصد و یکم	۲۰۰.....	حکمت شصت و نهم
۲۵۵.....	حکمت یکصد و دوم	۲۰۱.....	حکمت هفتادم
۲۵۶.....	حکمت یکصد و سوم	۲۰۳.....	حکمت هفتاد و یکم
۲۵۸.....	حکمت یکصد و چهارم	۲۰۵.....	حکمت هفتاد و دوم
۲۶۱.....	حکمت یکصد و پنجم	۲۰۷.....	حکمت هفتاد و سوم
۲۶۳.....	حکمت یکصد و ششم	۲۰۹.....	حکمت هفتاد و چهارم
۲۶۵.....	حکمت یکصد و هفتم	۲۱۰.....	حکمت هفتاد و پنجم
۲۶۷.....	حکمت یکصد و هشتم	۲۱۱.....	حکمت هفتاد و ششم
۲۷۰.....	حکمت یکصد و نهم	۳۱۲.....	حکمت هفتاد و هفتم
۲۷۱.....	حکمت یکصد و دهم	۲۱۶.....	حکمت هفتاد و هشتم
۲۷۳.....	حکمت یکصد و یازدهم	۲۱۷.....	حکمت هفتاد و نهم
۲۷۴.....	حکمت یکصد و دوازدهم	۲۱۹.....	حکمت هشتادم
۲۷۶.....	حکمت یکصد و سیزدهم	۲۲۲.....	حکمت هشتاد و یکم
۲۷۸.....	حکمت یکصد و چهاردهم	۲۲۳.....	حکمت هشتاد و دوم
۲۸۰.....	حکمت یکصد و پانزدهم	۲۲۴.....	حکمت هشتاد و سوم

۲۳۵	حکمت یکصد و چهل و هشتم	۲۸۱	حکمت یکصد و شانزدهم
۲۳۷	حکمت یکصد و چهل و نهم	۲۸۳	حکمت یکصد و هفدهم
۲۳۹	حکمت یکصد و پنجاهم	۲۸۴	حکمت یکصد و هجدهم
۲۴۱	حکمت یکصد و پنجاه و یکم	۲۸۶	حکمت یکصد و نوزدهم
۲۴۳	حکمت یکصد و پنجاه و دوم	۲۸۷	حکمت یکصد و بیستم
۲۴۵	حکمت یکصد و پنجاه و سوم	۲۸۹	حکمت یکصد و بیست و یکم
۲۴۶	حکمت یکصد و پنجاه و چهارم	۲۹۲	حکمت یکصد و بیست و دوم
۲۴۸	حکمت یکصد و پنجاه و پنجم	۲۹۴	حکمت یکصد و بیست و سوم
۲۵۰	حکمت یکصد و پنجاه و ششم	۲۹۶	حکمت یکصد و بیست و چهارم
۲۵۱	حکمت یکصد و پنجاه و هفتم	۲۹۸	حکمت یکصد و بیست و پنجم
۲۵۲	حکمت یکصد و پنجاه و هشتم	۳۰۰	حکمت یکصد و بیست و ششم
۲۵۳	حکمت یکصد و پنجاه و نهم	۳۰۲	حکمت یکصد و بیست و هفتم
۲۵۵	حکمت یکصد و شصتم	۳۰۴	حکمت یکصد و بیست و هشتم
۲۵۶	حکمت یکصد و شصت و یکم	۳۰۵	حکمت یکصد و بیست و نهم
۲۵۷	حکمت یکصد و شصت و دوم	۳۰۶	حکمت یکصد و سی ام
۲۵۹	حکمت یکصد و شصت و سوم	۳۰۸	حکمت یکصد و سی و یکم
۲۶۰	حکمت یکصد و شصت و چهارم	۳۱۱	حکمت یکصد و سی و دوم
۲۶۱	حکمت یکصد و شصت و پنجم	۳۱۲	حکمت یکصد و سی و سوم
۲۶۳	حکمت یکصد و شصت و ششم	۳۱۳	حکمت یکصد و سی و چهارم
۲۶۵	حکمت یکصد و شصت و هفتم	۳۱۴	حکمت یکصد و سی و پنجم
۲۶۷	حکمت یکصد و شصت و هشتم	۳۱۵	حکمت یکصد و سی و ششم
۲۶۹	حکمت یکصد و شصت و نهم	۳۱۷	حکمت یکصد و سی و هفتم
۲۷۰	حکمت یکصد و هفتاد	۳۱۹	حکمت یکصد و سی و هشتم
۲۷۲	حکمت یکصد و هفتاد و یکم	۳۲۱	حکمت یکصد و سی و نهم
۲۷۴	حکمت یکصد و هفتاد و دوم	۳۲۲	حکمت یکصد و چهلم
۲۷۶	حکمت یکصد و هفتاد و سوم	۳۲۴	حکمت یکصد و چهل و یکم
۲۷۸	حکمت یکصد و هفتاد و چهارم	۳۲۶	حکمت یکصد و چهل و دوم
۲۸۰	حکمت یکصد و هفتاد و پنجم	۳۲۷	حکمت یکصد و چهل و سوم
۲۸۲	حکمت یکصد و هفتاد و ششم	۳۲۸	حکمت یکصد و چهل و چهارم
۲۸۳	حکمت یکصد و هفتاد و هفتم	۳۳۰	حکمت یکصد و چهل و پنجم
۲۸۵	حکمت یکصد و هفتاد و هشتم	۳۳۱	حکمت یکصد و چهل و ششم
۲۸۷	حکمت یکصد و هفتاد و نهم	۳۳۳	حکمت یکصد و چهل و هفتم

- ۴۵۱ حکمت دویست و دوازدهم
 ۴۵۳ حکمت دویست و سیزدهم
 ۴۵۵ حکمت دویست و چهاردهم
 ۴۵۶ حکمت دویست و پانزدهم
 ۴۵۹ حکمت دویست و شانزدهم
 ۴۶۰ حکمت دویست و هفدهم
 ۴۶۱ حکمت دویست و هیجدهم
 ۴۶۲ حکمت دویست و نوزدهم
 ۴۶۳ حکمت دویست و بیستم
 ۴۶۴ حکمت دویست و بیست و یکم
 ۴۶۶ حکمت دویست و بیست و دوم
 ۴۶۷ حکمت دویست و بیست و سوم
 ۴۶۹ حکمت دویست و بیست و چهارم
 ۴۷۰ حکمت دویست و بیست و پنجم
 ۴۷۳ حکمت دویست و بیست و ششم
 ۴۷۴ حکمت دویست و بیست و هفتم
 ۴۷۶ حکمت دویست و بیست و هشتم
 ۴۷۸ حکمت دویست و بیست و نهم
 ۴۷۹ حکمت دویست و سی و یکم
 ۴۸۱ حکمت دویست و سی و دوم
 ۴۸۲ حکمت دویست و سی و سوم
 ۴۸۴ حکمت دویست و سی و چهارم
 ۴۸۷ حکمت دویست و سی و پنجم
 ۴۸۹ حکمت دویست و سی و ششم
 ۴۹۱ حکمت دویست و سی و هفتم
 ۴۹۳ حکمت دویست و سی و هشتم
 ۴۹۵ حکمت دویست و سی و نهم
 ۴۹۶ حکمت دویست و چهل و یکم
 ۴۹۸ حکمت دویست و چهل و دوم
 ۴۹۹ حکمت دویست و چهل و سوم
 ۵۰۰ حکمت دویست و چهل و چهارم
 ۵۰۱ حکمت دویست و چهل و پنجم
 ۳۸۹ حکمت یکصد و هشتاد و یکم
 ۳۹۱ حکمت یکصد و هشتاد و دو
 ۳۹۳ حکمت یکصد و هشتاد و سه
 ۳۹۴ حکمت یکصد و هشتاد و چهار
 ۳۹۶ حکمت یکصد و هشتاد و پنج
 ۴۰۸ حکمت یکصد و هشتاد و شش
 ۴۱۰ حکمت یکصد و هشتاد و هفت
 ۴۱۱ حکمت یکصد و هشتاد و هشت
 ۴۱۲ حکمت یکصد و هشتاد و نهم
 ۴۱۴ حکمت یکصد و هشتاد و ده
 ۴۱۵ حکمت یکصد و هشتاد و یازده
 ۴۱۷ حکمت یکصد و هشتاد و بیست
 ۴۱۹ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و یک
 ۴۲۱ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و دو
 ۴۲۲ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و سه
 ۴۲۳ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و چهار
 ۴۲۴ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و پنج
 ۴۲۵ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و شش
 ۴۲۷ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و هفت
 ۴۲۹ حکمت یکصد و هشتاد و بیست و هشت
 ۴۳۱ حکمت دویست و یکم
 ۴۳۲ حکمت دویست و دو
 ۴۳۴ حکمت دویست و سه
 ۴۳۵ حکمت دویست و چهار
 ۴۳۶ حکمت دویست و پنج
 ۴۳۷ حکمت دویست و شش
 ۴۳۹ حکمت دویست و هفت
 ۴۴۱ حکمت دویست و هشت
 ۴۴۳ حکمت دویست و نهم
 ۴۴۵ حکمت دویست و ده
 ۴۴۷ حکمت دویست و یازدهم
 ۴۴۹ حکمت دویست و چهاردهم

۵۰۲ حکمت دویست و چهل و چهارم
۵۰۴ حکمت دویست و چهل و پنجم
۵۰۶ حکمت دویست و چهل و ششم
۵۰۸ حکمت دویست و چهل و هفتم
۵۱۰ حکمت دویست و چهل و هشتم
۵۱۲ حکمت دویست و چهل و نهم
۵۱۴ حکمت دویست و پنجاهم
۵۱۷ حکمت دویست و پنجاه و یکم
۵۱۸ حکمت دویست و پنجاه و دوم
۵۲۰ حکمت دویست و پنجاه و سوم
۵۲۲ حکمت دویست و پنجاه و چهارم
۵۲۴ حکمت دویست و پنجاه و پنجم
۵۲۵ حکمت دویست و پنجاه و ششم
۵۲۶ حکمت دویست و پنجاه و هفتم
۵۲۸ حکمت دویست و پنجاه و هشتم
۵۲۹ حکمت دویست و پنجاه و نهم
۵۳۰ حکمت دویست و شصتم
۵۳۱ حکمت دویست و شصت و یکم
۵۳۳ حکمت دویست و شصت و دوم
۵۳۴ حکمت دویست و شصت و سوم
۵۳۶ حکمت دویست و شصت و چهارم
۵۳۹ و من مناجاته
۵۴۲ نمایه اشخاص

سخن مترجم

رهروان در سوز و راز و ناز سوز
 ما به امید تبی زان آتشیم
 واصلان در منزل هستی انس
 ما به حسرت جرعه‌ای کی سرکشیم

کتاب پیش رو شرحی کوتاه و م‌حمل بر گفتارهای معنوی عارف دل آگاه این عطاء سکندری تحت عنوان «الحکم العطائیه» است. مواضع از شرح شارح نیازمند ذکر جزئیاتی بود که مترجم به سبب جلوگیری از اطاله کلام و ورود به مباحث غیر کاربردی از ذکر آن‌ها خودداری کرده و آن را بر عهده‌ی خواننده نهاد که در صورت نیاز در منابع دیگر به جستجوی آن بپردازد تا پرده و غباری گیرد گوهرهای ناب این عطاء قرار نگیرد و پیام آن را نبوشاند و خواننده را از هدف اصلی دور نگرداند.

در ترجمه‌ی جملات این عطاء جز در موارد بسیار جزئی از ترجمه‌ی دوباره خودداری کرده و مینا را بر ترجمه‌ی جناب «آرش ابوترابی همدانی» و دوست و استاد عزیزم جناب «صدیق قطبی» قرار دادم. از این دو استاد بزرگوار جهت خوان گرمی که بی مزد و منت گسترده‌اند نهایت سپاس و تشکر را دارم.

ترجمه‌ی این اثر به پیشنهاد استاد گرامی ام «علی رحمانی» و در روزهای بعد از فوت پدر و غم فقدان آن عزیز (خدایش بیامرزد) صورت گرفت و آن را لطفی از جانب خدای مهربان در حق خود می‌دانم که زندگی با این اثر آن مصیبت را برایم تحمل پذیر کرد. بایسته است از استاد عزیزم «علی رحمانی» برای این پیشنهاد و دوست گرانقدر «عثمان مُرادِی» که با سخاوت نسخه‌ی دیجیتالی کتاب را در اختیارم قرار دادند و برادر و رفیق شفیقم «مجتبی دوروزی» که در ترجمه‌ی احادیث بسیار زحمت‌شان دادم تشکر و قدردانی کنم.

بارخدا یا

به سرانجام رسیدن این کار جز به لطف و فضل تو ممکن نبود و نیست، تو را سپاس می‌گویم. باشد که آن را بسان کار نیکی از من بپذیری.

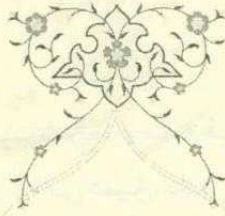
خدا یا ما را از زمره‌ی کسانی قرار مده که در باره‌شان فرموده‌ای: ﴿الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا﴾ [کهف: ۱۰۴] || آنان | کسانی اند که کوشش‌شان در زندگی دنیا به هدر رفته و خود می‌پندارند که کار خوب انجام می‌دهند. |

کیومرث یوسفی

سنندج

ششم مردادماه یکهزار و چهارصد و دو

www.ketab.ir

مقدمه

در اواخر دهه‌ی هشتاد میلادی کتاب «حکمت‌های ابن عطا» به دستم رسید، شروع به مطالعه‌ی آن نمودم، و از خواندنش لذتی وافر نصیبم شد. پس از آن کتاب «مذکرات فی منازل الصدیقین والربانیین» تألیف «سعید حوی» به دستم رسید که شرحی است بر این‌ها و مدت‌ها در خدمت‌اش زندگی کردم. در این سال‌ها شرح استاد «البوطی» بر حکمت‌ها را تهیه کرده و مدتی هم در خدمت این کتاب بود. تصمیم گرفتم این حکمت‌های والا را به زبان کوردی ترجمه کرده و شرحی کوتاه و مختصر بر آن بنویسم. الطاف و یاری خداوند رفیق حال شد و تشویق‌های دوستان بر من موثر واقع گردید و کار را آغاز کردم، لذا ضروری است که پس از شکر خدای متعال، از دوستانم بابت تشویق‌هاشان در به سرانجام رساندن این کتاب تشکر و قدردانی کنم.

خداوند به ایشان پاداش خیر عطا نماید و آنان را در ثواب این کار خیر شریک بگرداند. می‌توانم بگویم بیش‌تر شرح‌های «حکمت‌های ابن عطا» را مطالعه کرده و سپس در حکمت‌ها به دقت اندیشه کرده‌ام و با تجاربی که خداوند در این زمینه به من بخشید، مجموعه معانی‌ای از آن‌ها صید کردم که جز در این شرح، در جایی دیگر دیده نمی‌شود و این همان فضل و یاری خداوند بود که به بنده‌ی فقیر و نیازمند و ناتوان خود اعطا نمود. حمد و سپاس بی پایان خدای را که من را ابزاری جهت شرح این حکمت‌های والا قرار داد.

«حکمت‌های ابن عطاء» نیازمند دقت نظر و اندیشه و تأمل فراوان است، کتابی نیست که برای افزایش دانش آن را مطالعه کرد، بلکه منبعی است که تنها کسانی آن را فهم می‌کنند که تصمیم گرفته‌اند به سوی خدای متعال سیر و سلوک داشته باشند.

فراموش نکنیم: «ابن عطاء السکندری» قبل از گام نهادن در مسیر سیر و سلوک، یکی از فقهای بزرگ عصر خود بوده است. می‌توان گفت یکی از فقهای برجسته و بزرگی بوده که توانسته است برای تصوف و سیر و سلوک معیار تعیین کرده تا کسانی که به سوی خداوند سیر

و سلوک می‌کنند، سفرشان در چارچوب شریعت و منابع قرآن و سنت نیکوی پیامبر خدا ﷺ باشد، به همین سبب در کنار دانش عرفانی عمیق، دانش و علم به قرآن و حدیث شرط فهم حکمت‌های این عطاء می‌باشد

امیدوارم این کارِ ناچیز من بخشی از خلأ معنوی و اخلاقی‌ای را جبران نماید که امروزه مردم به صورت عمومی از آن نالان بوده و جوانان دیندار هم به دنبال راه حلی می‌گردند تا به کمک آن روح خود را زنده گردانده و رشته‌ی اخلاق خود را به یاری آن تعیین و مشخص کنند و از تهاجم وسیع و گسترده‌ی این عصر علیه ایمان و اخلاق خود را نجات دهند.

خواننده‌ی گرامی

صدها شب روزگار عمرم صرف شرح این کتاب شده است، اگر از آن بهره‌ای گرفتی من را نیز از دُعای خیر خود بی‌نیاز مگذار، بلکه با دعای خیر شما لطف و مهربانی خداوند متعال شامل حال من نیز شود. خداوند متعال یاریتان دهد باره دین و اسلامی که نزد او مقبول و سعادت دنیا و سرافرازی قیامت را در پی دارد را در پیش گیرید.

میدالکریم فتاح

سایه به

۲۱۵/۰۵/۲۸